3

FELSEFE 11 · 2. ÜNİTE · 3. konu

Teknoloji Bağlamında Aksiyolojik Problemler

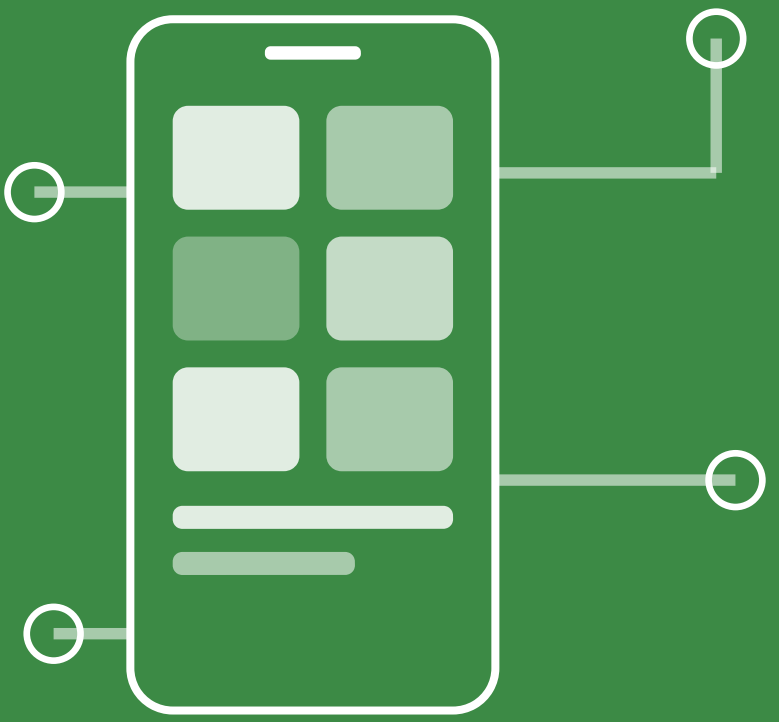

Teknoloji değerlerimizi ve eylemlerimizi nasıl değiştiriyor?

Yüzeysel ilişkiler değerleri aşındırır

Yalnızlık, umutsuzluk, doyumsuzluk ve yüzeysellik yaygın belirtiler.

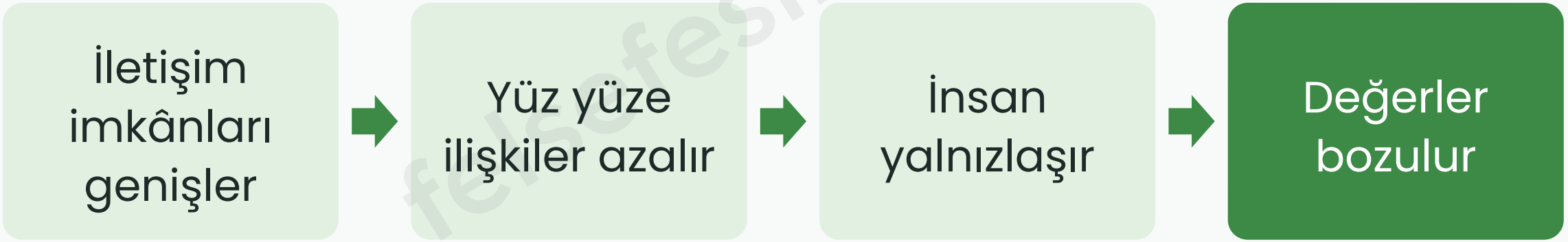

felsefesinifi.com

Veriye dönüşen bilgi mahremiyeti tehdit eder

Mahremiyet ihlali

Kişisel bilgilerin ya da kurum ve şirket bilgilerinin izinsiz ele geçirilip kullanılmasıdır.

Bankacılık, sigorta, finans, sağlık ve savunma sanayisi bilgileri de risk altındadır.

felsefesinifi.com

Güvenlik sorunları farklı biçimlerde karşımıza çıkar

Sorun	Ne oluyor?
Siber suç	Ağları hedef alır, çoğu para için
Kimlik hırsızlığı	Çalınan hesapla para istenir
Akıllı kamera	İnsanı tanır ve takip eder
Savaş sanayisi	Teknolojik silahlanma yarışı

felsefesinifi.com

Otonom araçlar ABD'de yaklaşık 400 kazaya karıştı

Temmuz 2023 - Mayıs 2024

ABD'de bu dönemde otonom araçların yaklaşık 400 kazaya karıştığı belirtildi. Kazalarda 5 kişi hayatını kaybetti, 6 kişi ağır yaralandı.

> Güvenlik sorunlarıyla mücadele millî beraberlik ve bağımsızlık için de önemlidir.

felsefesinifi.com

Yapay zekâ hem kolaylık hem endişe getiriyor

Yapay zekâ

Teknolojinin görünür uzantısı olan makinelere, insan gibi düşünen ve davranan sistemlere verilen addır.

Amaç konfor ve refahı artırmak. Ama kontrolden çıkmasından ya da insanın yerini almasından endişe ediliyor.

felsefesinifi.com

Robot teknolojisinin öncüsü Cezerî olarak bilinir

Cezerî

Kandil saati, kendi kendine çalışan su makinesi, saz çalan robot, masa makinesi ve pompa otomatı onun icatlarındandır.

> Cezerî'den bugüne hızlanan değişim, robotların hayatımızdaki yerini sorgulatıyor.

felsefesinifi.com

Robotların ahlakı üç soru etrafında tartışılıyor

Davranış

İnsan gibi davranabilirler mi?

Bilinç ve irade

Bilinçleri ve iradeleri var mı?

Sorumluluk

Onlara ahlaki sorumluluk yüklenebilir mi?

felsefesinifi.com

Ekran insanları buluşturur ama samimiyeti dışarıda bırakır

Ekranın getirdiği

Hızlı ve kolay iletişim, e-ticaret

ama

Ekranın götürdüğü

Yüz yüze iletişimin gerçekliği, samimiyeti ve şeffaflığı

Bağımlılık, kaygı, kimlik parçalanması, gözetleme ve gözetlenme, mutsuzluk ortaya çıkar.

felsefesinifi.com

Sosyal medya kamuoyunu etkiler, dezenformasyona yol açar

Dezenformasyon

Yanlış ya da yanıltıcı bilginin yayılmasıdır.

E-ticaret de hızlı ve kolay olsa da güvenilirlik ve vergilendirme sorunları doğurur.

felsefesinifi.com

Bauman: Sosyal medya gerçek temasın riskinden korur

Utanma, dışlanma, reddedilme ve engellenme riskini ortadan kaldırır.

İnsan olmak istediği profille görünür.

Yalnız ve dışlanmış hissedenler için büyük bir imkândır.

felsefesinifi.com

Bauman: İnsanlar hayatlarını bir panoptikona çeviriyor

Panoptikon

Gardiyanların mahkûmları sürekli izleyebilmesi için tasarlanmış hapishane modelidir.

İzlenen kullanıcıdan elde edilen bilgi kâra dönüşür; dijital ağdaki her iz saklanır.

felsefesinifi.com

Bauman: Teknoloji kördür

Neden hâkim olamayız?

Teknoloji bir yere varmak için değil, hareket ettiği için hareket eder.

ve

O hâlde ne yapmalı?

Etkilerini fark edip bilinçli ve eleştirel bir tutum geliştirmeli.

felsefesinifi.com

Bauman'a göre artık görünür olmak var olmak demek

Ona göre artık var olduğumuzu düşünmemiz değil, hakkımızda konuşulması gösterir.

felsefesinifi.com

2024'ün kelimesi beyin çürümesi oldu

Brain rot

Çoğu önemsiz olan çevrim içi içeriği aşırı tüketen kişinin zihinsel ya da entelektüel olarak yıpranmasıdır.

Oxford Üniversitesi 2024'te bu ifadeyi yılın kelimesi seçti.

felsefesinifi.com

Değerlerin tahribatı yozlaşmaya götürür

Değerlerin tahribatı

Bireysel ve toplumsal hayatın temelindeki değerlerin yitirilmesidir.

Teknoloji ihtiyaçtan eğlenceye kaydı; lüks talepler, yeni davranışlar ve ahlaki sorunlar doğdu.

felsefesinifi.com

Bilimsel yöntemi tek yöntem saymak değerleri aşındırdı

Her soruya bilimsel yöntemle cevap aranır → Değerle ilgili yan bir kenara bırakılır → Değerlerin tahribatı hızlanır → İnsan kendi doğasına yabancılaşır

felsefesinifi.com

NFT sanatın sınırlarını değiştiriyor

NFT

Değiştirilemeyen, benzersiz, taklit edilemez ve bölünemez dijital varlıklardır.

Dijitalleşmeyle sanatın tanımı değişti; NFT sanatçılara yeni bakış açıları sunabilir.

felsefesinifi.com

Yeni teknolojiler için etik kurallar yetişemiyor

Ahlaki eylemin imkânı

Yeni teknolojiler karşısında etik kuralların oluşturulamamasıdır. Nedenlerinden biri sosyal ilişkilerdeki karmaşıklıktır.

Etkilerinden biri kuralsızlıktır.

felsefesinifi.com

Habermas: Teknoloji bir ideolojidir

Bu düşünce sisteminde insana hizmetten çok tehlike öne çıkar.

Teknoloji yükseldikçe insanın toplumsal ve siyasal tavrı etkisizleşir.

Devletin üst kurumları gelişmeyi yönlendiremez ama geride kalmamaya çalışır.

felsefesinifi.com

Teknoloji ilerledikçe insanın manevi varlığı geriliyor

Teknolojiden beklenen iyilik büyük ölçüde azalıyor.

İnsan ruhu ile makine arasında aşılmaz bir boşluk açılıyor.

Teknoloji hâkim olunan değil, esir olunan bir şeye dönüşüyor.

felsefesinifi.com

Teknoloji her sorunu çözebilir mi?

Mucize gibi görenler

Teknoloji bütün istekleri karşılar; ölümsüzlük bile aşılabilecek bir sorundur.

ya da

Yanılgı diyenler

Bu beklentinin bir yanılgı olduğunu düşünürler.

felsefesinifi.com

Düşün

Sosyal medyada insan özgür müdür, yoksa farkında olmadan bir gözetim düzeninin tutsağı mı?

felsefesinifi.com

